

тўғрисида, эҳтиёт чоралари тўғрисида, ашёвий далиллар тўғрисида, фуқаровий даъвои таъминлаш чоралари тўғрисидаги аниқ вазибалар кўзда тутилиши мумкин.

Адабиётлар рўйхати:

1. Каримов И.А. Мамлакат тараққиётининг қонунчилик асосини мустаҳкамлаш – фаолиятимизнинг бош мезони // Инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари – олий қадрият. Т. 14. – Тошкент, 2006. - Б. 103.
2. Марогулова И.Л. Законодательное регулирование амнистии и помилования (генезис, сущность, теория, правоприменение): Автореф. дисс. ... докт. юрид. наук. – М., 1999. – С. 12.
3. Додонов В. Н. Сравнительное уголовное право. Общая часть / под общ. ред. С. П. Щербы. — М.: Юрлитинформ, 2009. — С. 401-402.
4. Электрон манба: www.lex.uz.
5. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига шарҳлар. – Т.: ТДЮИ, 2009. – 948 бет.

Қ.Розимова,

Тошкент давлат юридик университети
мустақил изланувчиси,

РЕЦИДИВ ЖИНОЯТ БЎЙИЧА ЖАЗО ТАЙИНЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Аннотация: ушбу мақола рецидив жиноят бўйича жазо тайинлашнинг ўзига хос хусусиятларига бағишланган бўлиб, унда рецидив жиноят тушунчасига оид назарий қарашлар таҳлил қилинган. Шу билан бирга муаллиф томонидан рецидив жиноят учун жазо тайинлашнинг ўзига хос жиҳатлари ёритиб берилган. Мақолада амалдаги жиноят қонунчилигини такомиллаштиришга қаратилган таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: жазо, жазо тайинлаш, рецидив жиноят, рецидив жиноят содир этиш, рецидив, жиноят қонунчилиги, айб шакли, қасд, эҳтиётсизлик, судланганлик, оғир жиноят, ўта оғир жиноят.

Аннотация: данная статья посвящена особенностям назначения наказания по рецидивным преступлениям. Автором статьи проанализированы теоретические подходы к понятию “рецидивных преступлений”. Вместе с тем в статье раскрыты особенности назначения наказания по рецидивным преступлениям. В итоге статьи разработаны предложения и рекомендация по совершенствованию действующего уголовного законодательства.

Ключевые слова: наказание, назначение наказания, рецидив преступлений, совершение рецидив преступлений, рецидивист, уголовное законодательство, форма вины, неосторожное преступление, умышленное преступление, судимость, тяжкое преступление, особо тяжкое преступление.

Annotation: this article is devoted to features of appointment of punishment on recurrent crimes. The author of the article analyses theoretical approaches to concept of “recurrent crimes”. At the same time in the article described features of appointment of punishment on recurrent crimes. As a result of the article there are developed offers and the recommendation on improving current penal legislation.

Key words: punishment, crime, determination, recidivism of a crime, execution of recidivism crime, criminal legislation, form of guilt, imprudence, previous, grave crime, gravest (high) crime, execution of crime.

Маълумки, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги жиноят ҳуқуқи ва қонунчилигига мувофиқ рецидив жиноятлар бир қанча жиноят содир этишнинг энг хавфли шакли ҳисобланади. Чунки, рецидив жиноятларда бир қанча жиноят содир этишнинг бошқа шакллари (такроран жиноят содир этиш ва жиноятлар мажмуи)га қараганда шахсдаги жиноий ниятларнинг барқарорлиги, жиноятчининг тўғри йўлга қайтишни қатъиян истамаслиги, унинг жамиятда ўрнатилган тартибларга нисбатан ўта ҳурматсиз муносабатда бўлиши янада яққолроқ намоён бўлади. Бундай тоифадаги жиноятчиларнинг ўзаро жипслашуви, профессионаллашуви давлатдаги жиноятчиликнинг сифат кўрсаткичларига ҳам салбий таъсир кўрсатади. Бу эса, рецидив жиноятларнинг ижтимоий хавфлилики даражаси юқори эканлигидан далолат беради ва

уларга қарши кураш чораларини кучайтириш зарурлигини белгилаб беради.

Рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашнинг ўзига хос жиҳатларини тадқиқ этишдан олдин бевосита рецидив жиноят тушунчасига қисқача тўхталиб ўтсак.

“Рецидив” латин тилида – “recidivus” сўзидан олинган бўлиб, “қайтаётган” тушунчасини беради. Шунингдек, рецидив сўзига уч хил баҳо берилади:

1) “қайтадан тиклаш”, “қайтиш”, “бир нарсани такрорлаш” (одатда кўнгилсиз ҳодисани);

2) “тўлиқ тузалмаган касалнинг қайталиши” (тиббиётда);

3) “жиноятни такроран содир қилиш”. “Ўғрилиқ рецидиви” деб ифодаланган. [1, 26-бет]

Жиноят ҳуқуқи доктринасида «ҳақиқий рецидив жиноят» тушунчаси мавжуд бўлиб, бу тушунча шахс томонидан икки ёки ундан кўп жиноий қилмишлар содир этганлигининг барча ҳолларини, субъектда аввалги қилмишлари учун судланганлик бор йўқлигидан қатъий назар, қамраб олади. [2, 313-бет]

Рецидив жиноят тушунчаси ҳақида ўзбек олимлари томонидан билдирилган фикрларга мурожаат этганимизда жиноят қонунчилигидан келиб чиққан ҳолда асосан ўхшаш қарашлар мавжудлигига гувоҳ бўламиз. Жумладан, М.Х.Рустамбоевнинг фикрича, шахснинг илгари қасддан содир этган жинояти учун судланганидан кейин қасддан янги жиноят содир этиши *рецидив жиноят* деб топилади. [3, 315-бет] Бунда рецидив жиноят содир этишнинг қуйидаги икки асосини санаб ўтади:

- илгари содир этган жинояти учун судлангандан кейин қасддан янги жиноят содир этиши;

- биринчи ҳукм юридик оқибатлари ёки муддат ўтиши натижасида ёки бошқа тартибда ҳали тугамаган даврда жиноят содир этиши. [4, 51-бет]

Ҳуқуқшунос М.Усмоналиев эса, рецидив жиноят тушунчасига рецидив шахснинг илгари қасддан қилган жинояти учун судланиб, *судланганлик муддати ўтиб кетмасдан ёки қонунда белгиланган тартибда олиб ташланмасдан* қасддан янги жиноят содир этиши сифатида таърифлайди. [5, 324-бет]

Ҳуқуқшунос олим Ф.Тоҳировнинг фикрича, рецидив жиноятларни таҳлил қилиш жараёнида рецидив шахснинг ижтимоий хавфлилик даражаси юқорилигига катта эътибор қаратади ҳамда бундай шахслар томонидан содир этилган жиноятлар учун жавобгарлик чораларини янада кучайтириш лозимлигини таъкидлайди. [6, 10-бет] Рецидив жиноят тушунчасига берилган ўхшаш таъриф А.П.Аллабергановнинг тадқиқотида ҳам учрайди. [7, 71-бет]

Тожикистон Республикаси қонунчилиги бўйича рецидив жиноятларнинг ўзига хос хусусиятларини тадқиқ қилган ҳуқуқшунос олима З.З.Нуруллоева рецидив жиноятларни қасддан такроран содир этилган жиноят деб ҳисоблаш мумкинлигини қайд этади. Ўз навбатида, ушбу ҳуқуқшунос олиманинг фикрига қўшилиб бўлмайди. [8, 21-бет]. Чунончи, такроран жиноятда ҳам қилмиш икки ёки ундан ортиқ жиноятдан ташкил топгани билан рецидив жиноят сингари айбнинг қасд шакли муҳим аҳамиятга эга бўлмайди. Рецидив жиноятда эса, айнан айбнинг қасд шакли муҳим аҳамият касб этади.

Рецидив жиноятларга оид қатор тадқиқотлар олиб борган ҳуқуқшунос Ш.Умидуллаевнинг таъкидлашича, рецидив жиноятнинг криминалогик тушунчасини тадқиқ қилган муаллифлар уларнинг қасддан ёки эҳтиётсизликдан қилинганлигига аҳамият

бермайдилар. [9, 11-бет]. ЎзР ЖКнинг 34-моддасининг 1-қисмида берилган таърифга кўра, олдинги жинояти ҳам, кейинги жинояти ҳам қасддан қилинган бўлсагина рецидив жиноят ҳисобланади. Шунга кўра, рецидив жиноятнинг криминалогик тушунчаси ҳам фақат қасддан қилинадиган жиноятларнинг такрорланишини назарда тутати. Чунки, рецидив жиноят жиноят содир этишнинг махсус тури бўлиб, бу ҳодисанинг турғунлиги, ўзини ўзи ривожлантириб, кўпайтириб турувчи ижтимоий ҳодиса ҳисобланади.

Энди эса, бевосита рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашнинг ўзига хос хусусиятларига тўхталсак. Таъкидлаш жоизки, рецидив жиноятлар учун жазо тайинлаш қоида тариқасида ЖКнинг 60-моддасида белгиланган ҳукмлар мажмуи тартибида амалга оширилиб, амалдаги жиноят қонунчилигида тўғридан-тўғри рецидив жиноятлар учун жазо тайинлаш тартиби назарда тутилмаган.

Ўзбекистон Республикаси ЖК 60-моддасида бир неча ҳукм юзасидан жазо тайинлаш қоидалари назарда тутилган, лекин ушбу моддада жиноятлар эҳтиётсизликдан қилинганлиги ёки қасддан қилинганлигидан қатъий назар жазо тайинлаш тартиби бир хил белгиланган. Ваҳоланки, рецидив жиноятларда айб шакли муҳим аҳамиятга эга ҳисобланади. Бунинг натижасида судлар қасддан қилинган жиноятларда ҳам, эҳтиётсизликдан қилган жиноятларда ҳам бир хил ёндашув, яъни қисман қўшиш усулидан фойдаланиб жазо тайинламоқдалар. Айрим ҳолларда қасддан ва эҳтиётсизликдан қилинган жиноятлар учун қатъий жазо тайинлаш қасддан қилинган бир неча ҳукмлар юзасидан қатъий жазо тайинлашга нисбатан оғирроқ бўлиб қолиши мумкин. Бунда 60-модда бўйича қасддан ва эҳтиётсизликдан қилинган жиноятлар учун белгиланган тартибда жазо тайинлаш маълум маънода қасддан қилинган рецидив жиноят билан эҳтиётсизликдан қилинган жиноятлар учун жазо тайинлаш ўртасида ҳеч қандай фарқ белгиланмаган.

Фақатгина Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2008 йил 15 майда қабул қилинган “Бир неча жиноят содир этилганда қилмишни квалификация қилишга доир масалалар тўғрисида”ги қарори ва 2006 йил 3 февралдаги “Судлар томонидан жиноят учун жазо тайинлаш амалиёти тўғрисида”ги Қарорларида судларга рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашнинг айрим масалалари юзасидан тушунтириш бериб ўтилган. Умуман олганда жиноят қонунчилиги талабларидан ва рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашда судлар томонидан эътибор қаратиш лозим бўлган масалаларни ўз ичига олган мазкур қарорларда белгиланган қоидалардан келиб чиқиб, рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашнинг қуйидаги ўзига хос хусусиятларини ажратиш кўрсатишимиз мумкин:

- *рецидив жиноят содир этилиши қонунда белгиланган асослар ва доирада оғирроқ жазо тайинланишига олиб келади.* Хусусан, ЖК Махсус қисмининг моддалари алоҳида қисмларининг санкциясида рецидив жиноят учун оғирлаштирувчи жазолар назарда тутилган;

- *рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашда судланганлик ҳолатининг инобатга олиниши лозимлиги.* Чунончи, судланганлик ҳолатининг тугалланиши ва қонунда белгиланган тартибда олиб ташланиши рецидив жиноятни истисно этувчи ҳолат ҳисобланади;

- рецидив жиноят учун жазо тайинлашда охириги жиноят содир этилган вақтни аниқлашнинг муҳим аҳамият касб этиши. Рецидив жиноят деб топиш учун шахс томонидан муқаддам содир этган жинояти учун судлангандан сўнг янги жиноят содир этилганлиги талаб этилиши туфайли охириги жиноят содир этилган вақтни аниқлаш муҳим аҳамиятга эга;

- рецидив жиноятлар учун табақалашган ёндашувдан келиб чиққан ҳолда жазо тайинланиши. Жиноятнинг ижтимоий хавфлилиги даражаси ва муайян жиноятлар учун судланиш сонидан келиб чиқиб, қонун рецидив жиноятни уч турга - оддий, хавфли ва ўта хавфли рецидивга бўлади. Оддий рецидив шахс қасддан содир этилган ҳар қандай жинояти учун судланганидан сўнг, у томонидан қасддан янги жиноят содир этилганда намоён бўлади. Оддий рецидив хавфли ва ўта хавфли рецидивдан фарқли ўлароқ, Жиноят кодекси Махсус қисми моддаларида квалификация белгиси сифатида кўрсатилмаган ва фақат жазони оғирлаштирадиган ҳолат сифатида тан олинади ЖК 56-моддаси "н" банди). Хавфли рецидив жиноят деб топишни қонун шахсининг илгари содир этган жинояти учун судлангандан кейин унга айнан ўхшаш янги жиноятни қасддан содир этиши билан боғлайди. Айнан ўхшаш жиноятлар деганда:

- шахс илгари судланган Жиноят кодекси Махсус қисми айнан бир моддасида назарда тутилган (агар моддада бир хил жиноят таркиблари учун жавобгарлик белгиланган бўлса);

- шахс илгари судланган Жиноят кодекси Махсус қисми муайян моддаси айнан бир қисмида назарда тутилган (агар моддада турли жиноят таркиблари учун жавобгарлик белгиланган бўлса, масалан, ЖК 228, 248, 273-моддалари) жиноятларни янгидан содир этиш тушунилиши лозим.

Жиноят қонунда алоҳида назарда тутилган айрим ҳолларда, шахс илгари судланган жиноятларга айнан ўхшаш бўлмаган янги жиноятнинг қасддан содир этилиши ҳам хавфли рецидив жиноят деб топилари (масалан, ЖК 118, 119, 189, 211, 212-моддалари иккинчи қисмлари, 213-моддаси учинчи қисми, 276-моддаси иккинчи қисми).

Жиноят кодекси 34-моддаси учинчи қисмига мувофиқ ўта хавфли рецидив жиноят деб топиш учун янги содир этилган жиноятнинг нафақат оғирлиги, балки шахс илгари оғир ёки ўта оғир жинояти учун беш йилдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазога ҳукм қилинган бўлиши шартлиги ҳам аҳамият касб этади.

Бунда суд ҳар доим, ҳатто шахс кейинчалик жазодан озод қилинган ёки жазо енгилроғи билан алмаштирилган ҳолларда ҳам (ЖК 72-76-моддалари) суд томонидан тайинланган жазо муддатидан келиб чиқиб шарт, судланганлик ҳолати қонунда белгиланган тартибда тугалланган ёки олиб ташланган ҳоллар бундан мустасно.

Рецидив жиноятлар учун жазо тайинлашнинг ўзига хос хусусиятлари таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, рецидив жиноятлар учун жазо тайинлаш масалаларининг жиноят қонунчилигида батафсил тартибга солинмаганлиги бугунги кунда Жиноят кодексини рецидив жиноят борасида жазо тайинлаш қоидаларини махсус тартибга солувчи алоҳида норма билан тўлдиришга доир ҳуқуқий эҳтиёж қуйидаги ҳолатлар туфайли юзага келади:

Биринчидан, ЖКнинг 60-моддасида айб шакли ҳамда содир этилганлиги учун суд бир неча ҳукм

бўйича жазо тайинлайдиган жиноятларнинг хусусияти фарқ қилинмайди. Шунингдек, янги таҳрирда ЖК 59-1-моддасини рецидив жиноят учун жазо тайинлаш – деб, белгиланиши мақсадга мувофиқ.

Юқорида таърифланган барча ҳолларда судлар бир хилда қўллайдиган бир неча ҳукм бўйича жазо тайинлаш қоидаларини турлича талқин этиш қасддан ва эҳтиётсизликдан содир этилган жиноят ўртасидаги фарқни йўқ қилади, такрорий ва рецидив жиноят хусусиятларини ҳисобга олмайди, ҳуқуқни қўллаш жараёнини мураккаблаштиради. Кассация тартибида қўрилган рецидив жиноят тўғрисидаги айблов ҳукмлари жазо тайинлашда хатога йўл қўйилганлиги сабабли бекор қилинган ҳоллар ана шундан далолат беради;

Иккинчидан, жазо бир неча ҳукм бўйича тайинланган ҳолларда ЖК 60-моддасини қўллаш чекловнинг йўқлиги, жазо тайинлашда мўлжалнинг йўқлиги ва юқори турувчи суд унинг тўғри ёки нотўғри эканлигини текшира олмаслиги туфайли қийинлашади;

Учинчидан, илгари содир этилган жиноят учун ҳукм қилингандан кейин қасддан янги жиноят содир этганлик ҳолларини қонун ҳужжатларини тартибга солиш хусусияти жазо тайинлаш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишда эҳтиёткорликни талаб этади. Чунки, айблов ҳукми қонуний кучга кирган-кирмаганига ва судланганлик ҳолати тугалланган ёки тугалланмаганлигига қараб, илгари содир этилган жиноят учун ҳукм қилингандан кейин қасддан содир этилган янги жиноятнинг ҳуқуқий мақоми ўзгаради. Масалан: 1) илгари жиноят содир этилгани учун чиқарилган айблов ҳукми қонуний кучга киргунча қасддан янги жиноят содир этилиши жиноятлар такрорийлиги ҳисобланади ва бу ҳол шахс жавобгарлигини квалификацияловчи ҳолат бўлмайди (махсус такрорийлик бундан мустасно); 2) илгари содир этилган жиноят учун айблов ҳукми қонуний кучга кирганидан кейин, лекин судланганлик ҳолати тугагунга (тайинланган жазо ўта бўлингунига) қадар қасддан содир этилган янги жиноят рецидив жиноят ҳисобланади; 3) илгари содир этилган жазо ўта бўлингунга қадар (судланганлик ҳолати тугагунга қадар, шу жумладан судланганлик ҳолати тугаши пайтида) қасддан содир этилган янги жиноят илк бор содир этилган жиноят деб баҳоланади. [10, 20-бет].

Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 60-моддасида таъсир чорасини белгилашнинг жиноят-ҳуқуқий механизми акс эттирилган бўлиб, ўз навбатида ушбу модда жазо тайинлаш хусусиятларидан иборат хавфли ва ўта хавфли рецидив жиноят белгиларини акс эттиришга қодир эмас.

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоизки, рецидив жиноят учун жазо тайинлашни 60-моддадан ажратилиши ушбу жиноятнинг моҳиятини тушуниш ва унга қарши кураш чораларини ташкил қилишда ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Адабиётлар рўйхати:

1. Такроран содир қилинган талон-тарож жиноятларини квалификация қилиш. Илмий амалий қўлланма. "Қонун ҳимоясида" – Т.: 1999. – Б. 26.
2. Рустамбоев М.Х. Жиноят ҳуқуқи. Умумий қисм. – Тошкент. ILM ZIYO, 2005. – Б. 313.
3. Рустамбоев М.Х. Жиноят ҳуқуқи. Умумий қисм. – Тошкент. ILM-ZIYO, 2005. – Б. 315.
4. Рустамбоев М.Х., Тохиров Ф. Жиноят ҳуқуқи. Умумий қисм. Схема. – Тошкент, 2002. – Б. 51.

5. Усмоналиев М.Жиноят ҳуқуқи. Умумий қисм. – Тошкент. Янги аср авлоди, 2005. –Б. 324.

6. Тохиров Ф. Ўзбекистон Республикаси қонуни бўйича жинсий жиноятлар учун жавобгарлик муаммолари. Юридик фанлар доктори илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация Автореферати. – Тошкент, 2007. –Б. 10.

7. Аллаберганов. А.П. Фирибгарлик жинояти учун жавобгарлик. – Тошкент, 2008. – Б. 71.

8. Нуриллоева З.З. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика рецидива преступлений по законодательству Республики Таджикистан: Автореф. дис. канд. юрид. наук. – Ташкент, 2009. –С. 21.

9. Умидуллаев Ш. Рецидив жиноят тушунчаси ва рецидив жиноят учун жавобгарликнинг хусусиятлари. – Тошкент. Янги аср авлоди, 2001. – Б. 11.

10 У.Ш.Умидуллаев “Жиноятга оид сиёсатнинг либераллаштирилиши шароитида рецидив институтнинг такомиллашуви”. Автореферат. 2002. –Б. 20.

Д. Камалова,

ТДЮУ «Жиноят ҳуқуқи ва криминология»
кафедраси катта ўқитувчиси

ЖИНОЯТ СОДИР ЭТИШДАН ИХТИЁРИЙ ҚАЙТИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ТАБИАТИ ТЎҒРИСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР

Аннотация: мақолада муаллиф жиноят содир этишдан ихтиёрий қайтишнинг ҳуқуқий табиати юзасидан мулоҳаза юритиш асосида унинг жиноят қонунчилигидаги аҳамияти, ижтимоий зарурати ва жиноят ҳуқуқининг бошқа институтлари билан ўзаро боғлиқлигини таҳлил қилган.

Калит сўзлар: жиноятдан ихтиёрий қайтиш, жиноий жавобгарликдан озод қилиш, қилмишга амалда пушаймон бўлиш, рағбатлантирувчи норма.

Аннотация: в данной статье автор рассуждая о правовой природе добровольного отказа от совершения преступления анализирует значимость добровольного отказа от совершения преступления в уголовном законодательстве, необходимость данного института, а также взаимосвязь с другими институтами уголовного права.

Ключевые слова: добровольный отказ, освобождение от уголовной ответственности, деятельное раскаяние, поощрительная норма.

Annotation: in this article the author dedicated the legal nature of voluntary renunciation, analyzed the significance of voluntary renunciation in the criminal law, the necessity for this institution and the relationship with the other institutions of the criminal law.

Key words: voluntary renunciation, discharge from criminal liability, active repentance, incentive rate

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 26-моддасига мувофиқ, шахс жиноятга тайёргарлик кўриш ҳаракатларини ёки жиноят содир этишга бевосита қаратилган ҳаракатларни охирига етказиш мумкинлигини англаган ҳолда тўхтатса, шунингдек, жиноий оқибат келиб чиқиши мумкинлигини англаган ҳолда, шундай оқибат келиб чиқишининг олдини олса, жиноят содир этишдан ихтиёрий қайтиш деб топилади.

Фақат жиноят ҳуқуқи соҳаси учун хос бўлган мазкур институт ўзининг инсонпарварлик хусусияти билан диққатга сазовор. Чунки жиноятга шароит яратишга қаратилган ҳаракатлар бажарилган, жиноят содир этиш бевосита бошланиб, жиноий қилмиш амалга оширилганлигига қарамай, шахс жиноий фаолиятини давом эттиришдан воз кечган ҳолларда жавобгарликка тортилмайди.

Жиноят ҳуқуқида жиноятдан ихтиёрий қайтиш институтининг аҳамияти икки хил маънода тушунилади. “Аввало бу ҳуқуққа хилоф жиноий ҳуқ-атворни жиноий бўлмаган ҳуқ-авордан ажратувчи жиноят-ҳуқуқий институт ҳисобланади. Фақатгина жиноятдан ихтиёрий қайтишда у ёки бу қўшимча шартларсиз жавобгарлик истисно этилади. Иккинчидан, жиноят содир этмоқчи бўлган ёки жиноят содир этишга бевосита киришган шахсга жиноятни охиригача етказмаслик ва шу орқали аввалги содир этган ҳаракатларнинг ҳуқуқий аҳамиятини инкор этиш имконини беради” [1, 64-65-бет].

Шуни таъкидлаш керакки, Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг “Тамом бўлмаган